

עינינו

נברת

הרב מאיר מלאכי זצ"ל

רב בשכונת התקווה תל אביב, ומחבר הספר ילקוט מאיר

כחכמת מלאך האלהים

הרב שלמה מליחי

הרב מאיר מלאכי זצ"ל, נולד בעיר דמאר שבתומן, לאביו הרב רבי שלמה ב"ר אברהם מליחי (מלאכי) זצ"ל. המשפחה היתה מן המשפחות החשובות בעיר, העמידה מקרבה תלמידי חכמים ועסקני ציבור, ואביו היה אב בית הדין ורבה האחרון של העיר דמאר.

בשנת ה'תש"ט עלתה המשפחה לארץ ישראל, והרב שלמה התמנה לרבה של שכונת התקווה בתל אביב, ולחבר מועצת הרבנות בתל אביב יפו. הוא היה חריף ושנון, מצויין ביראת שמים ובאהבת הבריות. הגאון רבי יוסף יעקב צובירי זצ"ל, רב העדה התימנית בתל אביב יפו, הרבה לשבח את בקיאותו בהלכה, ובפרט את בקיאותו העצומה ברמב"ם. נפטר בתל אביב בניסן ה'תשל"ח.

הרב מאיר מלאכי זצ"ל קנה תורה מפי אביו הגדול, ושימש אותו עד סוף ימיו. עוד בחיי אביו עסק בהרבצת תורה. נודע כדרשן מומחה, ודרשותיו היו חוצבות להבות אש. היה ממייסדי ארגון יוצאי תימן - המרכז, וכיהן בו כסגן הנשיא. פעל רבות במוסדות של הארגון, בית שרה, שהוא מרכז יום לקשישים, ובית אבות נוה מאיר ושלמה.

הספדו של הרב מאיר מלאכי זצ"ל על ידידו ובן עירו ר' שלמה סיאני זצ"ל מירושלים, נדפס בספר הזכרון שיצא לזכרו ושמו ארחות שלמה, עמודים רל"ב-רל"ד. נזכר בכתב העת הליכות, בטאון המועצה הדתית תל אביב יפו, תשרי ה'תשל"ז, עמודים 18-19, וכן בקובץ דעת כשרות, מדריך הכשרות של בד"ץ יורה דעה, ה'תש"ע, עמ' 55 הערה 188.

רכח

עינינו

נברת

הרב מאיר מלאכי זצ"ל היה ממעריציו וממוקיריו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, ובחיבורו ילקוט מאיר הביא חידושים ששמע מפיו. קשרים אמיצים היו לו עם מרן זצ"ל, בפרט עת כיהן מרן זצ"ל כרבה הראשי של תל אביב. להלן חידושים שכתב בשמו של מרן זצ"ל.

* עוד הביא הרב מאיר מלאכי זצ"ל בחיבורו ילקוט מאיר, חידושי תורה רבים מהספר ויאמר אברהם לרב אברהם פטאל זצ"ל, חמיו של מרן זצ"ל, ונראה שהספר לא זו מתחת ידיו. בעמודים: טו, טז, יז, כח, כט, לד, מב, מג, ס, סג, פד, צג, קו, קט, קי, קל, קלב, קלג, קלח, קנד, קפא, קפד, קפח, קפט, רטו, רכז, רכט, רלד, רמב, רנה, רנט, רס, רסב, רסג, רסה, רעו, רעז, רעה, רפא, רפג, שיז, שכו, שכז, שלז, שלח, שמז, שנו, שסט, שע, שעג, שפה, שצ, שצב, תה, תיג, תיד, תנו, תנח, תע, תעב, תפג-תפד, תפה, תצא, תצז, תקז, תקלב, תקלט, תרסד, תרעא, תרצה.

מימין לשמאל: הרב שלמה מליחי, הרב שלום יצחק הלוי, מרן, הרב מאיר מלאכי (דורש)

רכט

עינינו

נבת

וישמע אברם כי נשבה אחיו, וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דן (בראשית י"ד י"ד).

אברהם אבינו נחלץ להצלת לוט, מתוך סכנת נפשות. נשאלת השאלה, הרי לוט רשע היה, שהרי כשהיו יחד לא נתייחד הדיבור עם אברהם, כמו שנאמר וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו (שם י"ג י"ד), ולשם מה מסירות נפש זו.

תירוץ לכך שמעתי מפי מוריני ורבינו הרב הראשי הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א. על הפסוק ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רועי ובין רועיך כי אנשים אחים אנחנו (שם ח'), כתב רש"י, אנשים אחים אנחנו, קרובים. ומדרש אגדה (בראשית רבה פרשה מ"א אות ו') דומין בקלסתר פנים. ושפתי חכמים שם כתב בזה הלשון, דקשה לרש"י והא לאו אחים הוו, אלא קרובים. ולפי המדרש צריך לפרש דאחים כמו כאחים, עכ"ל. ואמרפל הוא נמרוד. ולמה נקרא שמו אמרפל, שהפיל את אברהם לכבשן האש (עירובין

סיום מסכת עירובין בישיבת הרשב"א רח' חנוך 41 בשכונת התקוה שע"י בית הכנסת אור המזרח ע"ש המנוח שמעון מלאכי ז"ל, ט"ז כסלו תש"ל מימין לשמאל: הרב שלמה מליחי, מרן, הרב ישעיה משורר

נ"ג ע"א, רש"י בראשית י"ד א'). וכיון ששמע אברהם שנמרוד רוצה לקחת את לוט בשבי, הבין שזהו מפני שלוט דומה לאברהם, ואז נמרוד ילך ויתרברב ויכריז שבפעם הזאת ניצח את אברהם, ויהיה חילול השם. לפיכך נתאזר אברהם אבינו ויצא למלחמה להציל את לוט, כדי שלא יהיה חילול השם חס ושלום.

קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק (בראשית כ"ב ב').

השאלה, מדוע פירט

עינינו

נבת

הכתוב, את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, ולא הסתפק במילת בנך, או במילת יצחק. תשובת המדרש, כדי לתת לו שכר על כל דיבור ודיבור (בראשית רבה פרשה נ"ה אות ז').

שמעתי חידוש ממוריני ורבינו הרה"ג הראשון לציון רבי עובדיה יוסף שליט"א, כי מה שרצה אברהם שיהיה לו בן, כמו שביקש מה תתן לי ואנכי הולך ערירי (בראשית ט"ו ב'), עיקר כוונתו היה, שיהיה לו בן שימשיך את השרשרת של אמונת ה'. כי ידע שאחר אריכות ימיו, כל אותם גרים שטרח לגיירם יחזרו לסורם. ואם משה אמר לישראל, כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון (דברים ל"א כ"ט) והם בני ישראל, כל שכן גויים ארורים עובדי עבודה זרה. לפיכך הביא לו הקב"ה את יצחק.

ואילו אמר הקב"ה לאברהם קח נא את בנך והעלהו לעולה, היתה מקננת בלב אברהם מחשבה, אולי ה' יודע שיצחק לא יהיה טוב חס ושלום, ולכן הוא מסלקו, כמו בן סורר ומורה שנהרג כדי שימות זכאי ולא ימות חייב (סנהדרין ע"ב ע"ב). ואז לא היתה מתגלית מסירות הנפש של אברהם בכל גדלה. לכן הקב"ה אמר לאברהם, את בנך את יחידך אשר אהבת, שבאמת הוא דומה לך ביראת שמים. וכאשר אברהם הלך לעקידה מתוך שמחה, נתגלתה מסירות נפשו הגדולה. ודברי פי חכם חן.

מרן בסנדקאות לילד חיים נועם, בנו של הרב מאיר מלאכי, משמאל הרב מאיר מלאכי. ט"ז אדר א' תשל"ג

ואברהם זקן בא בימים (בראשית כ"ד א').

את הסיפור הבא שמעתי מפי מרן הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א. אדם אחד נזדמן לעיירה מסויימת, ביקר במקומות הקדושים שבעיירה ואף השתטח על קברי הצדיקים שבתוכה. בעברו על פני המצבות הפזורות בכל שטח בית הקברות,

עינינו

נבת

מצא לתמהונו דבר מוזר מאד, כי על המצבות היה חרוט גילם של הנפטרים, זה חי עשר שנים ומספר ירחים, זה עשרים שנה ומספר שבועות, זה שלושים שנה וכמה ימים, ואפילו הקשיש שבהם לא חי יותר מארבעים שנה, באופן שרוב ככל הקבורים שם נפטרו בגיל צעיר.

ויתמה מאד לאמר, היתכן, האם ארץ אוכלת יושביה היא, והלא ראיתי בתוכה כמה וכמה אנשי מידות בזקנה מופלגת. וישאל את אנשי חברא קדישא לפשר הדבר. ויענוהו לאמר, אין אנו רושמים על המצבות את החיים הגשמיים אשר חי כל אדם עלי אדמות באופן כללי, אלא אך ורק את החיים הרוחניים והנצחיים בעסק התורה והמצוות ומעשים טובים. כל אחד מאתנו רושם בעט סופר את השעות המוקדשות לתורה ולמצוות ולמעשים טובים, דבר יום ביומו, וביד כל אדם יחתום. ובהגיע עת פקודתו, אנו מצרפים את כל השעות לשנים וחדשים ושבועות וימים, ואת הסכום הכולל אנו כותבים וחורטים על מצבת הנפטר. כי אלו הם החיים האמיתיים והנצחיים, שעברו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, ולא אותם ימים שבזבזו למטרת טיולים ופרנסה וכיוצא בזה, שעליהם נאמר (קהלת י"ב א') שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

וזהו שאמר הפסוק ואברהם זקן בא בימים. לא רק זקן באופן כללי. אלא בא בחשבון הימים, שכל הימים אשר חי בהם על פני האדמה, עברו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, ולא היה יום אשר עבר לריק ולבהלה. וזהו גם כן מאמר הכתוב להלן (בראשית כ"ה ז') ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי, הכוונה שחי בהם חיים אמיתיים, חיי תורה ומצוות, אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

וירא יעקב מאד ויצר לו (בראשית ל"ב ח').

שמעתי מעשה יפה ומחכים מפי הרה"ג עובדיה יוסף. מעשה שהיה במלך צרפת, שהיה לו יועץ חכם חרשים חוזה בכוכבים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד נסתרות ועתידות. והמלך היה מאמין בו מאד לרוב חכמתו, ויעשירהו ויכבדהו.

והנה יום אחד נהפך לב המלך על היועץ על ידי הולכי רכיל, שדיברו עליו לשון הרע מרוב קנאתם בו, שכאלו קָשָׁר קָשָׁר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו. ותכף גזר אומר להביא לפניו את היועץ. ועלה בדעתו להיכנס עמו בדברים, טרם יהרגנו כדין מורד במלכות.

רלב

וכשהובא החוזה בכוכבים לפני המלך, פנה אליו בשאלה, האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה. ויאמר החוזה, יש ויש. אמר לו המלך, אם כן הגידה נא לי יום מותך. ויבהל החוזה מאד, שהרגיש כי רעה נגד פניו. ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלוחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך, כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמזלות. ואחר איזה רגעים השתנו פניו, והנה אימה חשיכה נופלת עליו. ויאמר למלך, אדוני המלך, הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי. אולם, צר לי מאד להודיעך, כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה לפני יום מותו של המלך בשלושה ימים. ולא על עצמי אני דואג, אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ הממלכה האדירה. וישתומם המלך למשמע אזניו, כי דברי החוזה הטילו עליו אימה ופחד. ויירא לנגוע בו, והוציא לאור משפטו, ויצא זכאי לפני המלך. ואדרבה, שם המלך משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חזונו יבואו באחרית הימים. ועל זה נאמר החכמה תחיה בעליה (קהלת ז' י"ב).

והנה ידועים דברי חז"ל (סוטה י"ג ע"א) שרבקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד, כמו שנאמר למה אשכל גם שניכם יום אחד (בראשית כ"ז מ"ה). ואף על פי שמיתתם לא היתה ביום אחד ממש, מכל מקום נקברו ביום אחד. שכאשר ערער עשו על קבורת יעקב במערת המכפלה, נטל חושים בן דן מקל והיכה בראשו של עשו, ובא יהודה והשלים הריגתו של עשו, כמו שכתוב (שם מ"ט ח') ידך בעורף אויביך (ירושלמי פרק ה' דגיטין הלכה ג'). נמצא שדברי רבקה למה אשכל גם שניכם יום אחד, נאמרו ברוח הקודש.

לכן ויירא יעקב, שמא יהרוג את עשו ואז ימות גם הוא כאחיו, לקיים נבואתה של רבקה. ויצר לו, שמא יהרג כפשוטו, ומה נפשך הוא קרוב לסכנה חס ושלום.

ראו כי ה' נתן לכם השבת, על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים (שמות ט"ז כ"ט)

שמעתי מהרב הראשי הראשון לציון הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א, שיש נוהגים בשבת פרשת בשלח, להניח חטים על הגג או זורקים עם דבש, ובאים הציפרים ואוכלים. לפי שבמדבר בזמן משה, היו דתן ואבירם נגד ה' ונגד משה. שמעו שה' ציוה למשה שיגיד לישראל שילקטו לחם משנה ביום הששי, לפי שבשבת לא יֵרד. הלכו ועשו אסיפה יחד עם חברים שהיו סרים למשמעתם, והסכימו שיוציאו את המן שלהם מחוץ למחנה ישראל, ובבוקר ילכו וילקטו אותו, כאילו יֵרד בשבת. הם הוציאו את המן שלהם בליל שבת, וצמצמו על עצמם ולא אכלו יותר. וה' שלח את הציפרים ואכלו אותו. לכן נוהגים לערוך לציפרים

עיינינו

נבת

מתנה על הגג, תחת אשר עזרו לה' באותו זמן. [ראה חזון עובדיה שבת חלק ד' הלכות טוחן סעיף י"ב עמ' רע"א רע"ב. העורך].

רלד